

ARENG

EESTI HARIDUSLIIDU AJAKIRI

1936

TOIMETUS

JAAN RUMMO, EVALD VENDER

(PEATOIMETAJAD)

NEEME RUUS, ANDRES SÄREV, ALEKSANDER SIBUL

EESTI HARIDUSLIIT, TALLINN

Sisukord:

Üldsisulised artiklid.

„Arenq“ aastavahetusel	236
24. veebruar	25
Mägi, A. — Otsimise ajajärgud riigielu korraldamisel	79
Orav, V. — Tähtis lüli Eesti iseseisvumises — Võnnu lahing	131
Orav, V. — Sõõrissilmne õnn	235
Ruus, N. — Põjamaade haridusnädalal Norras	220
Särgava, E. — Jõudu tööle!	213
„Varja oma vabadust“	3
Vender, E. — Hooaja algul	163

Üldsisulised kultuuriküsimused.

Annusson, J. — Kes on haritud inimene	50
Puksoo, Fr. — Eesti teaduslik kirjandus	134
Ruus, N. — Kas seltside liigrohkus või selgusetus tegevusülesannetes?	6
Ruus, N. — Kultuurisaavutused, kultuurkapital ja rahvakultuur	107

Rahvamajad, raamatukogud, noorsootöö.

L., K. — Pikasilla haridusseltsi raamatukogu	154
Rummo, J. — Noorsookasvatustöö ja noorte organiseerimine	26
Ruus, N. — Noorsoo organiseerimine ja haridusliikude seltside osa selles	237
Ruus, N. — Raamatukogude päevaküsimusi	140
Vender, E. — Rahvamajade asi vajab korraldamist	216
Vender, E. — Mida kõneleb meile rahvamajade ankeet	241

Õpingid.

Laane, K. — Märkmeid õpingide töökorraldusest	218, 239
---	----------

Laane, K. — Õpingide tegevus 1935/36. a.	179
Neeruti õping — üks vanemaid Tartumaal	260
Rummo, P. — Õpingide seinaleht	142
Salola, E. — Deklamatsioonist ja kõnetehnikast	31
Saaremaa õpingid	38
Teadmiseks õpingidele	58
Tööd alanud õpingid	234, 261
Vanemaid õpinglasi	182
Väljavõtteid õpingide juhatajate omahinnangust möödunud t-a tööle	188
Õpingide töövõistluse tulemused 1935/36. a.	223, 245

Rahvaülikoolid.

Harjumaa Rahvaülikool Ravilas	232
Lavakunst Rahvaülikoolis	58
Lindam, K. — Viigem tuld Eesti kodudesse!	35
Nõmme rahvaülikool	250
Põhjamaade rahvaülikoolide päevad Soomes	232
Ruus, J. — Esimene eesti maarahvaülikool	4
Tallinna Rahvaülikool	232
V., K. — Harjumaa Rahvaülikoolist Kose-Ravilas	250

Tähtpäevade puhul.

Aleksander Sibul 15 a. Tallinna linna keskraamatukogu juhataja	19
Alfred Bork 15 a. Tallinna Rahvaülikooli Seltsi asjaajaja	20
Heino Vaks 50 aastane	199
Larmann, M. — Fr. Tuglas 50 aastane	76
Ruus, N. — Fr. Tuglas eesti kultuuriloo uurijana	77
Under, E. — Andres Särevi tööjuubel	251
Viirsalu, E. — Koidula surmapäeva mälestades	215

Maateater.

A n. — Märkmeid misantsteenide loomisest	40
A s m. — Ääremärgusi seltskonnategelasist ja maateatrist	149
Autorihonorarist vabastamise kord	58
C o c l a i n e — Peab hääldama	90
— Silmad	90
Eesti Haridusliidu järjekordsed lavakunsti kursused 24, 228,	256
E l l o r, E. — Kirjad Vahamaalt	91
J o r h — Lõpuks tants	116
Kohus Jaak Joorami ja Jüri Timuski riiu asjus	45
Lavakunsti kursused Saaremaal	58
Lavakunsti Rahvaulikoolis	58
Maateatri Näitejuhtide Ühing	205
Mitte janti, vaid sisu	257
Nutt ja naer laval	87
„Pahna“ valgumisest maalavadele	255
P., E. — Külleteatri päevaküsimusi	150
S. — „Vaga Jaagup“	46
S. — „Vahtramäe vabastajad“	46
S., A. — Hakkame mängima etteütletajata	10
S., A. — Mitut proovi	91
— Näitejuhi abilised	10
— Publik tahab näha ja kuulda	252
S e p p, R. — Otsinguist väikelava kujudamisel 116,	145
S o o n b e r g, L. — Kas nii tohib?	227
Uusi dekoratsioone maaseltsidele	256
Uusi näidendeid 227,	256
Veel küsimusest: „Kas nii tohib?“	254
Z a h h a r a, B. — Näitleja loovast olukorrast	42

Eesti Haridusliidu tegevus.

Auhindu hoogtööks	233
E. Haridusliidu asemikekogu pidas koosolekut	233
E. Haridusliidu bilans 31. 3. 1936. a.	194
E. Haridusliidu teatritarvetelao bilans 31. 3. 1936. a.	195
E. Haridusliidu 1935/36. a. tulude-kulude aruanne ja 1936/37. a. eelarve	193
E. Haridusliidu tegevus Lõuna-Eestis	56
E. Haridusliit 1935/36. tegevusaastal	164
Kaitsevällastele vaimuvalgust	24
Korjandus ja loterii vabaharidustöö heaks	61
Loenguid Pärnumaal	24
Peterimaa seltsitegelaste kursused	100
Raamatute annetamisi raamatukogudele Eesti Haridusliidu kaudu	57
Tartumaa hariduspäev	204
Tutvuti Lõuna-Eesti seltside tegevusega	263
Vabaharidustöö juhtide kursused 24,	58
Vabaharidustöö tegel. kursus Antslas	100
Vabaharidustöö kursus Jõgeval	54

Seltside töomailt.

Aluksne tugev eestlaste keskus Latvijas	153
E. Haridusliidu loengud Saaremaal	231
E., A. Järvakandi klaasivabriku hariduselts 10 aastane	155
E l. E l. — Seltskondlik elu Sännas	152
E l l o r, E l. — Sügishooaja töökavadest maaseltsides	229
Esna valla seltside tegevusest	14
Hans Kärner	152
Hoogtöö Oius	16
Jägala tööliste korraldatakse loenguid Järjekindlaid loenguid Keilas	19
Kultuurfilme organisatsioonidele	260
L a a n e, K. — Ühe vana seltsi minevikust	110
L., K. — Vabaharidustöö olukorrast Tarvastus	94
L i i v, O. — Seltside ja ühing. arhiivist	86
Lipp „Raudamile“ ja Piiometsa rahvaraamatukogu seltsile	260
Loeng vabaharidustööst Triigis	230
Lümmada selts „Kultuur“ pühitses 25-dat aastapäeva	231
Nõmme naisselts „Avitaja“ heategev ja vabahariduslik tegevus	97
Omapäraseid traditsioone seltsitegevus	17
P i i r, E. — Seltsitegevus Suure Muna-mäe jalal	36
Pärnumaale sigib rahvamaju	18
Ranna hariduselts Harjumaal	230
Randlased seltskonnategelastena	11
Raamatukogude sõbralik Kaisma vald	18
R e i a l, G. — Jõgeva ümbruse seltside tegevus	39
R e i a l, G. — Vabaharidustööst Tartum	197
R u u s, N. — Juhtiva keskkoha kaugus takist. Lõuna-Eesti vabaharidustööd	124
R u u s, N. — Vabaharidustöö Piiometsas	37
S a a r, A. — Mõtteid alevikust ja tema arengutahtest	258
Saaremaa maanoortejuhid arutlesid vabaharidustöö küsimusi	231
Seltside juubeleid	259
Seltside ühinemine Pärnus	18
Seltsid korraldavad loenguid	231
Tsiringulinnas raamatukoguseltsi tegevus	96
Viru-Nigula hariduslehti tegevusest	95
Änari rahvaraamatukoguseltsi tegevus	23

Kirjanduslik ringvaade.

A n t i k, R. — „Eesti Raamat 400 aastat“ (N. Ruus)*	22
„Eesti Kroonika“ 1935 (N. Ruus)	126
„Eesti majandus“ 1935 (N. R.)	265
Eesti rahvuslikud suurmehed ja nende elulood (V.- Orav)	264

*) Sulgudes arvustuse autori nimi.

„Eesti-Rootsi posti juubelialbum“ (N. R)	265	Seltsitegelaste kursus Jõgeval	39
Grosschmidt, Ed. — „Pealuu märgi all“ (O. Liiv)	21	Friedeber, Tuglas	75
Krabi, V. — „Paide seltskondliku elu arenemise- teilt“ (N. Ruus)	22	Noor Tuglas	78
Laaman, Ed. — „Jaan Poska“ (O. Liiv)	21	Mustla vabaharidustöö kursus	97
Leimann, R. ja Piir, E. — „Haanja Munamägi — turistide Mekka“	23	Tsirgulinna rahvamaja	97
Lii, O. — „Die Wirtschaftliche Lage des estnischen Gebietes am Ausgang des XVII Jahrhunderts“ (V. Orav)	49	Nõmme naiselts „Ävitaja“ õpiring „Äreng“ töökoosolekul	98
Palgi, A. — „Mussolini“ (V. Orav)	126	Kursused Antslas	100
Palgi, D. — „Raamatu osa Eesti arengus“ (N. Ruus)	98	S. Jaani skautrühma õpiring	101
Past, E. — „Jooni Eesti mereasjanduse minevikust“ (N. Ruus)	127	Hans Kärner	152
„Pirita klooster“ (N. Ruus)	206	Kolgaküla hs. õpir. „Ärengu“ töökoosolek	179
Viiherjuuri, El. J. — Allo, A. — „Vuosistamme kuvissa“ I (O. Liiv)	99	Leevre üldhariduslik õpiring	181
Villemi, P. — „Kaptan Anton Irv“ (O. Liiv)	21	Karoliine Pojaman	182
Uusi raamatuid	61, 127	Mihkel Ader	182
		Sp. s. „Visaduse“ Armuadra õpiring	183
		Kullamaa lavakunsti õpiring	184
		Rannu noorsoo õpiring „Edu“ valmistatud käsitöid	184
		Käravete Rks. õpir. orkester	185
		Rahkla Lug-Spordiüh. õpiring	186
		Norra k. t. „Kündja“ õpiringlased jälgi- vad õunapuude vääristamist	186
		Pühajärve Rks. õpiring	189
		Järvakandi hs. õpiring „Valgus“	191
		Heino Vaks	199
		Ernst Säreava	213
		Lydia Koidula	215
		Vaivara rahvamaja	217
		Haridusseltsi rahvamaja ühest kauge- mast maakohast	217
		Põhjamaade haridusnädalast osavõtjad eestlased Telemärkenis	220
		Mägedes, fjordide kohal	221
		Tallinna linnanõunik mäg. J. Kents usutleb islandi kirjanikku	222
		I auhinna omandanud L. — Möisa- küla h. s. õpiring	225
		Haimre õpiringlased ekskursioonil	226
		Kallavere rmtg. s õpiring	239
		Põlula rahvamajaehituse talgud	241
		Russalu õpir. liige H. Rahn endavalmis- tatud valguspildi laternaga	249
		Andres Särev	251
		A. Mälk — A. Särevi „Õitsev meri“ Töölisteatri	253
		E. Vaiguri „Potilill ja karusammal“ A. Särevi lavastusel	255
		H. Vuolijoki „Niskamäe naised“ soom- laste lavastusel	257

Kroonika.

Haridusministriabi tutvus Leningradi vabaharidustööga	263
Haridusseltsid hõimutööl	212
Haritud põllumehi läti- eestlaste sekka	232
Järjekordne läti- eestlaste õpireis Eestisse	232
Koolinõunikud tutvuvad seltside tööga	56
Kutse 5. Soome-Ugri kultuurkongressile	156
Lutsi maarahva lapsi suveks Eestisse	157
Läti- eestlased tutvusid kodumaaga	204
Läänemeremaade Instituut N. Jõesuus	200
Rootsi vabaharidustöö riiklikud toetused	101
Soome-Ugri 5. kultuurkongress ja vabaharidustöö osa selles	203
Vabaharidustöö harrastusring 5. Soome-Ugri kultuurkongressil	157
Vender, Ev — On viimne aeg	212
Õpireis 3. Põhjamaade haridusnädalale	157
Norras	157

Pildid.

Aleksander Sibul	19
Alfred Bork	20